

SPRAWOZDANIE Z PROMOCJI CZWARTEGO TOMU MONOGRAFII
ŁÓDŹ POPRZEC WIEKI. HISTORIA MIASTA, T. 4: OD 1945 ROKU
REDAKCJA NAUKOWA KRZYSZTOF LESIAKOWSKI, WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO, ŁÓDŹ, 19 LIPCA 2024 R.

Report on the promotion of the fourth volume of the monograph:
Lodz Through the Ages. History of the City, vol. 4, Since 1945, edited by Krzysztof Lesiakowski
University of Lodz Publishing House, Lodz, 19 July 2024

KEYWORDS: scientific report, monograph, promotion, Lodz after 1945

SŁOWA KLUCZOWE: sprawozdanie naukowe, monografia, promocja, Łódź po 1945 r.

600. rocznica nadania Łodzi praw miejskich, stanowiła asumpt do stworzenia swego rodzaju pomnika miastu – jego pięciotomowej monografii. W dniu 21 lipca 2023 r. zaprezentowano łodzianom pierwszą część publikacji, w której omówiono dzieje miasta do 1820 r.¹, zaś 21 listopada 2023 r. w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) odbyła się uroczysta premiera drugiego tomu monografii *Łódź poprzez wieki. Historia miasta (1820–1914)*². W tym samym miejscu – 20 czerwca 2024 r. – zaprezentowano trzeci tom serii³. Miesiąc później, a rok po premierze pierwszego wolumenu – 19 lipca 2024 r. – mieszkańcy miasta uczestniczyli w promocji czwartego tomu monografii⁴.

¹ *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 1: *do 1820 roku*, red. T. Grabarczyk, Łódź 2023.

² *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 2: *1820–1914*, red. J. Kita, Łódź 2023.

³ *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 3: *1914–1945*, red. P. Waingertner, Łódź 2024.

⁴ *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 4: *od 1945 roku*, red. K. Lesiakowski, Łódź 2024.

Uroczysta premiera czwartego tomu odbyła się w Sali Lustrzanej Pałacu Izraela Poznańskiego – siedzibie Muzeum Miasta Łodzi. Spotkanie rozpoczął prodziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ, dr Andrzej Kompa, który powitał licznie zgromadzonych gości. Podkreślał doniosłość wydarzenia – prezentację tomu, który chronologicznie zamyka opowieść o dziejach Łodzi. Następnie głos zabrał wiceprezydent miasta – Adam Pustelnik – dziękując wszystkim zaangażowanym w pracę nad powstaniem monumentalnej monografii oraz podkreślając istotę jej wydania. W podobnym tonie wypowiedział się Rektor Uniwersytetu Łódzkiego – prof. dr hab. Rafał Matera – który sformu-

łował także życzenie, aby syntetyczne wydanie publikacji ukazało się w przekładzie angielskim, mogąc tym samym rozślawić historię miasta nad Łódką. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Jarosław Kita – przewodniczący Komitetu Redakcyjnego całej serii monografii. Redaktor podziękował wszystkim autorkom i autorom za współpracę, wyraził także wdzięczność wobec przedstawicieli łódzkich instytucji, w tym: Urzędu Miasta Łodzi, Uniwersytetu Łódzkiego, Biblioteki Miejskiej w Łodzi, Archiwum Państwowego w Łodzi, Muzeum Tradycji Niepodległościowych oraz Muzeum Miasta Łodzi, którzy w znacznej mierze przyczynili się do sukcesu serii. Profesor Kita podkreślił także ogromny wysiłek, który włożono w powstanie w tak krótkim czasie bardzo obszernych wydawnictw⁵, absorbujących pracę ponad stu osób, w tym specjalistów z różnych dyscyplin, takich jak: historia, socjologia, archeologia, etnologia, literaturoznawstwo, językoznawstwo, historia sztuki, architektura, geografia.

Kolejnym punktem uroczystości była rozmowa dr. Grzegorza Mnicha – historyka, dziennikarza Radia Eska – z redaktorem tomu oraz autorami kilku wybranych rozdziałów. Jako pierwszy głos zabrał dr hab. Krzysztof Lesiakowski, prof. UŁ – biografista, specjalizujący się w historii PRL-u oraz Łodzi. Zapytany

⁵ List intencyjny dotyczący opracowania monografii dziejów Łodzi podpisano 29 lipca 2021 r. – w 600. rocznicę nadania miastu praw miejskich przez króla Władysława Jagiełłę w Przedborzu nad Pilicą. Vide: A. Czekalska, *Sprawozdanie z uroczystości podpisania listu intencyjnego dotyczącego opracowania monografii dziejów Łodzi, Łódź, 29 lipca 2021 roku*, „Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku” 2021, t. 24, s. 181–184.

przez G. Mnicha o przełomowe momenty w dziejach „polskiego Manchesteru” po 1945 r. opowiedział m.in. o samym roku zakończenia II wojny światowej, który stał pod znakiem kształtowania się aparatu władzy miejskiej. Redaktor tomu w swojej wypowiedzi położył także nacisk na historię społeczną i życie codzienne łódzian w okresie PRL, mówiąc o strajkach łódzkich robotników, zapale włókniarek, czy marszu głodowym kobiet w 1981 r. Następnie głos zabrała dr hab. Wioletta Kazimierska-Jerzyk, prof. UŁ – estetyczka i historyczka sztuki, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Estetycznego – opowiadając o piękniejszej stronie Łodzi. Profesor Kazimierska-Jerzyk zapytana przez prowadzącego panel o znanych łódzkich twórców nie wymieniała konkretnych nazwisk, wspominała zaś o nieoczywistej atrakcyjności miasta, skrywającej się m.in. w łódzkich muralach. Kolejne pytanie G. Mnicha skierowane zostało do demografa i gerontologa, którego przedmiotem badań jest przede wszystkim starzenie się ludności i konsekwencje tego procesu – prof. dr. hab. Piotra Szukalskiego. Autor rozdziału *Rozwój ludnościowy Łodzi w okresie powojennym*⁶ opowiadał o perspektywach demograficznych miasta, które od lat znacznie traci na liczbie mieszkańców. Jako ostatnia głos zabrała dr Ewa Kacprzyk – historyczka, specjalizująca się w życiu codziennym PRL – która opowiedziała licznie zebranym w Sali Lustrzanej o preferencjach wyborczych łódzian w latach 1990–2024.

Zwieńczeniem rozmowy dziennikarza z innymi autorami rozdziałów, które zostały zamieszczone w publikacji⁷, a także oficjalnej części uroczystości, były pytania zadawane przez obecnych na promocji monografii łódzian. Wywoływani do odpowiedzi prelegenci wyjaśniali m.in. kwestię zabudowań łódzkich osiedli, opowiadali o szkolnictwie w okresie PRL. Zainteresowani zadawali także pytania dotyczące współczesnych problemów miasta – jego kondycji finansowej, czy atrakcyjności dla turystów. Po zakończeniu tej części promocji książki nastąpił czas na rozmowy kularowe w ogrodach Pałacu Poznańskiego. Był to także moment na zebranie podpisów redaktorów i autorów na zakupionych podczas spotkania egzemplarzach książek.

Promocja czwartego tomu monografii Łodzi, podobnie jak trzy poprzednie spotkania, przyciągnęła wielu łódzian zainteresowanych zgłębieniem dziejów „polskiego Manchesteru”, co najlepiej udowadnia jak ważnym przedsięwzięciem było spisanie historii tego wyjątkowego miasta.

⁶ P. Szukalski, *Rozwój ludnościowy Łodzi w okresie powojennym*, [w:] *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 4: *od 1945 roku*, red. K. Lesiakowski, Łódź 2024, s. 511–530.

⁷ Grzegorz Mnich jest współautorem rozdziału *Teatry, kina, muzea i prasa*. Vide: J. Królikowska, G. Mnich, *Teatry, kina, muzea i prasa*, [w:] *Łódź poprzez wieki. Historia miasta*, t. 4: *od 1945 roku*, red. K. Lesiakowski, Łódź 2024, s. 383–416.

Aleksandra StaniszevskaSzkoła Doktorska Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Łódzkiego
Doctoral School of Humanities of the University of Lodz<https://orcid.org/0000-0002-3362-3031>

NOTKA O AUTORCE • ABOUT THE AUTHOR

Mgr Aleksandra Staniszevska – absolwentka studiów historycznych w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego w 2021 r. Obecnie doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UŁ i adiunkt w Muzeum Miasta Zgierza.

Zainteresowania naukowe: dzieje ziemiaństwa polskiego, kwestia kobieca, historia społeczna XIX w., muzealnictwo, dydaktyka historii.

aleksandra.staniszevska@edu.uni.lodz.pl